

Il prologo del carme 64 di Catullo

H. I 1s.

Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρ' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε

Od. I 1s.

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα
πολλὰ ...

4 πολλὰ δ' ... πάθεν ἄλγεα δν κατὰ θύμον

Lesches, *Ilias parua*, fr. 1,1s. Bernabé

Ἵλιον ἀεῖδω καὶ Δαρδανίην εὐπωλον,
ἧς πέρι πόλλα πάθον Δαναοὶ θεράποντες Ἄρηος.

Verg. *Aen.* I 1

Arma uirumque cano, Troiae qui primus ab

[*oris*

v. 8 *Musa, mihi causas memora*

[Dante, *Purg.* XIV 109s.

le donne e' cavalier, li affanni e li agi
che ne 'nvogliava amore e cortesia.]

L.Ariosto *OF* I 1,1-3

Le donne, i cavallier, l'arme, gli amori
... io canto,
che...

T.Tasso *GL* I 1,1s.

Canto l'arme pietose e 'l capitano

che...

2,9 O Musa...

[M. de Cervantes, *Don Quijote de la Mancha*, Prólogo

Desocupado lector...]

Callim. *Hec.* fr. 230,1 Pfeiffer (= 1,1 Hollis²)

Ἀκταίη τις ἔναϊεν Ἐρεχθεὸς ἔν ποτε γουνῶι

Catull. 64,1-7

Peliaco quondam prognatae uertice *pinus*
dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus et fines Aeeteos,
cum lecti iuuenes, Argiuae robora pubis,
auratam optantes Colchis auertere pellem
ausi sunt uada salsa *cita* decurrere *puppi*,
caerula uerrentes *abiegnis* aequora *palmis*.

[v. 1 ~ Eur. *Med.* 1-4

Εἴθ' ὄφελ' Ἀργοῦς κυανέας Συμπληγάδας, | μηδ' ἐν
νάπαισι Πελίου πεσεῖν ποτε | τμηθεῖσα πέσκη...]

[v. 1 e 6-7 ~ Enn. *Medea* 206,1-5 Ribbeck³

Utinam ne in nemore Pelio securibus | caesae
accidissent *abiegnae* ad terram trabes, | neue in nauis
incohandi exordium | coepisset quae nunc nominatur
nomine | Argo, *quia Argiui* ...

ann. 377s. Skutsch *Verrunt extemplo placidum mare:*
marmore flauo | *caeruleum spumat sale conferta rate*
pulsum].

[v. 3 ~ A.Rh. I 1-4 Da te sia l'inizio, Febo, a che io
ricordi le gesta | degli eroi antichi che attraverso le bocche
del Ponto e le rupi | Ciane, eseguendo i comandi di Pelia
(διὰ πέτρας | Κυανέας βασιλῆος ἐφημοσύνη Πελῖαιο) |
guidarono al vello d'oro Argo, la solida nave; II 1277s.
«Κολχίδα μὲν δὴ γαῖαν ἰκάνομεν ἠδὲ ῥέεθρα | Φάσιδος»]

Catull. 64,22s.

O *nimis optato* saeculorum tempore nati
heroes, saluete, deum genus!

ibid. 397-408

sed postquam tellus scelere est imbuta nefando
iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,
perfidere manus fraterno sanguine fratres,
destitit extinctos gnatus lugere parentes,
optauit genitor primaeui funera nati,
liber ut innuptae poteretur flore nouercae,
ignaro mater substernens se impia nato
impia non uerita est diuos scelerare penates.
omnia fanda nefanda malo permixta furore
iustificam nobis mentem auertere deorum.
quare nec talis dignantur uisere coetus,
nec se contingi patiuntur lumine claro.